

آذربایجان

مؤکوندهک سیاسی، اجتماعی، ادبی، اقتصادی تورک غزته سیدر.

آبونه شرایطی:

پانوزارک برته دک یا کو ایچون ۲۳.
باشقه شهرار. ۳۵ روبلهدر.
بر آیشی یا کورده ۱۲. باشقه شهرارده
۱۹ روبلهدر.

اعلان فیاتی:

سغری ۳ روبله کرانه کیندن اعلانلار
ایچون گشت ایذیلر.

تورک و اسلامله مفید مقالهله، سنجیه،
ارمنز آیدقدیر. درج اولمیان اوزاق
اعاده ایذیلنر. درج ایلمن مقلاتک
مکفاتی اداره تمین ایپورد.

محل اداره:

یا کو، دورونوسکی وغیرتسکی
کوجهارلک کئنجده ۳ نورولی ایوده

آذربایجان» ادارمسی

تلفون نمرة ۶۰-۳۹
تک نخمسی ۷۰ قیک.

«آذربایجان» هیت تحریو یهسی مجلس مبعوثان کشادینی تبریک ایدر و استقلال ملیه اوغزنده ثبات، اسقامت و منانت ابرازی گوزلیور .

یاکو، ۷ کانون اول
بر چوقی اولردده تشرین نائیک
۱۶ نسی گونته ائقادی تمین ایذلش
پارلماننی بو گون آچیلان پارلماننیز
بر نظرده دوتناغا ایمان ایدمه یاره
« او وقت باشقه ایدی، ایندی ایسه
باشقه بر وقتده دیورلر.
«او وقت سیاسی وضعیتدیکر ایدی،
ایندی ایسه دیگرده» سولیلورلر.
یوگا گورده بر قدر سووقلق
بر قدر ترده، بر قدر شیه، بر قدر
(سنتیتم) مشاهده ایذیلور.
اوله عصبی نازیک و تیز حیاته
اوغرایان قرداشلارمز بونی یله ایدر که
نقدرد سیاسی وضیت و دکیمجه
دکسون، نه قدر «بو وقت» او
«وقت» بگورمه یلجه بگورمه سون.
لکن غایه و امل بردد.

وایش گورمه سنه یاردم ایتمه ایدرلر .
یاشسون ملی پارلمانلر!
یاشسون استقلاللر!
تاریخی گونمز .
۱۳۳۷ سنه هجرسی ربيع الاولک ۲ نسی
گون تورک آذربایجان تاریخنه خصوصی بر
بر دوتیز یوگ برهمنی حتر اولاققدیر.
بو گون او گورده که آذربایجان تورکلرک
ملی مجلسی، ملی شوراسی آچیلوب آذربایجان
تکذیل بر حکومت کلله کیریر.
یوز، یوز تلک یسه، بوندن اول مختف
حاققلردن عبارت اولان آذربایجان تورکلرک
روس استیلا سندن قوزاندیغی برنقت او اولدی که
بو تورق اوزونده فورولش اولان ساخته و
علی دیورلی سیتوب سوپورلوب منحد و
وسیع بر ارانی شکه کیردی و بو گون خلص
اولوبه ایکی یونی منجاوز قوسیه آذربایجان
جمهوریتی ناشی دایشیمه کس ایافت ایستی.
بس، بو گون همان بو آذربایجان جمهوریتک
ملی پارلمان، ملی مجلسی آچیلماقده تشکلات
و تریات سیاسی آرتق ائتمه یوز.
پارلمانلر داخلا و خارجاً نه شرایط ایتمه
آچیلور؟
استقلاللا فلا بورودیمه سنه قارشو بو
گورنک جهان زورلیری طرفدن منانتار
کوشورلور، قورده هله قول قوبالار
بوخدر. سئنهک حلی، استقلاللا رد و قوی
کلاچک صلح قورغاسنک باقاجاق ایشارتندیر.
بر طرفدن منن تورک آذربایجان جمهوریتنه
وئدناشیمه سنه یاشاق، آسایش و اشتراحتلرک
تأییبی یولنه اول اله و یوروب چایشیمه دعوت
ایذیکمز غیر مسلمانلار آراشمه اوله اری
پارلمانلری که اوزانقیز له آلا رافیشلی چو یوروب
عد ایدرک استقلاللا قورشو بدخوا اولیقلمی
ایندن یلیدریدیر. یوزلرک یاشیمه حتی قاپورته
سوزنک استمالی تمین قیای و نرا کئترنک
کوشورلرده اولدی دکن.

چونکه بوخاریمه اجملا ذکر ایتدیگر
احواللاک یلاخره تورک آذربایجان جمهوریتی
ایچون مارک و مساعده بر یولا دوشمگ - محض
پارلمانلرک وجودندن و چایشیمندن آسیر بر
سئنهدر.
بو یله اولان سورنده، دیهلی، قلمزده
بیلدیگور امید - پارلمانلرده، و امینوارق
جوان پارلمانلر، بو امینلرک حولی یولنده وار
قوسیه چایشیق و سیاسی انتحالی خارحی ابر
انقاری قاروشیمده یارلاق بر سورنده برینکه
وطنلرک استقلال و آزادانه برنسیب اولاققدیر.
یاشسین تورک آذربایجان جمهوریتک جوان
پارلمان!

آچیلماق لزومیتی میدانه قوبیدی.
چونکه بوخاریمه اجملا ذکر ایتدیگر
احواللاک یلاخره تورک آذربایجان جمهوریتی
ایچون مارک و مساعده بر یولا دوشمگ - محض
پارلمانلرک وجودندن و چایشیمندن آسیر بر
سئنهدر.
بو یله اولان سورنده، دیهلی، قلمزده
بیلدیگور امید - پارلمانلرده، و امینوارق
جوان پارلمانلر، بو امینلرک حولی یولنده وار
قوسیه چایشیق و سیاسی انتحالی خارحی ابر
انقاری قاروشیمده یارلاق بر سورنده برینکه
وطنلرک استقلال و آزادانه برنسیب اولاققدیر.
یاشسین تورک آذربایجان جمهوریتک جوان
پارلمان!

انسان قیئده بیلهدیکی امک و
ایده آلک تزویجه وقت مساعدهسی
ایتممز. نفوت اولورسه اولسون، نه
زمان اولورسه اولسون حال و
اوضاع نه درلو دکسون دکسون
منانت قلیه امین بر امل و غایه
عدمت ایذن شخص ترده اوغراشمالیدر.
بعده بو گون پارلمانلر آچیلماسی
اوزی بوگا دلالت ایدر که سیاسی
وضیت، بر او قدرده دکنه مشدر .
لکن آرائقده بر قدر مشکلات توره
مشدر که اونک دفنه چاشماق همین
پارلمانلرک وظیفه سنندن عدولاباققدیر.
بواعتقادله هیچ ایرتدده بروریمکسزین،
آذربایجان تورکلری بر گون ملی پارلمانلار
نلک کشادینی آفتشلا ماقه اونک قیائیته

ایستقلاللا فلا بورودیمه سنه قارشو بو
گورنک جهان زورلیری طرفدن منانتار
کوشورلور، قورده هله قول قوبالار
بوخدر. سئنهک حلی، استقلاللا رد و قوی
کلاچک صلح قورغاسنک باقاجاق ایشارتندیر.
بر طرفدن منن تورک آذربایجان جمهوریتنه
وئدناشیمه سنه یاشاق، آسایش و اشتراحتلرک
تأییبی یولنه اول اله و یوروب چایشیمه دعوت
ایذیکمز غیر مسلمانلار آراشمه اوله اری
پارلمانلری که اوزانقیز له آلا رافیشلی چو یوروب
عد ایدرک استقلاللا قورشو بدخوا اولیقلمی
ایندن یلیدریدیر. یوزلرک یاشیمه حتی قاپورته
سوزنک استمالی تمین قیای و نرا کئترنک
کوشورلرده اولدی دکن.

ایستقلاللا فلا بورودیمه سنه قارشو بو
گورنک جهان زورلیری طرفدن منانتار
کوشورلور، قورده هله قول قوبالار
بوخدر. سئنهک حلی، استقلاللا رد و قوی
کلاچک صلح قورغاسنک باقاجاق ایشارتندیر.
بر طرفدن منن تورک آذربایجان جمهوریتنه
وئدناشیمه سنه یاشاق، آسایش و اشتراحتلرک
تأییبی یولنه اول اله و یوروب چایشیمه دعوت
ایذیکمز غیر مسلمانلار آراشمه اوله اری
پارلمانلری که اوزانقیز له آلا رافیشلی چو یوروب
عد ایدرک استقلاللا قورشو بدخوا اولیقلمی
ایندن یلیدریدیر. یوزلرک یاشیمه حتی قاپورته
سوزنک استمالی تمین قیای و نرا کئترنک
کوشورلرده اولدی دکن.

ایستقلاللا فلا بورودیمه سنه قارشو بو
گورنک جهان زورلیری طرفدن منانتار
کوشورلور، قورده هله قول قوبالار
بوخدر. سئنهک حلی، استقلاللا رد و قوی
کلاچک صلح قورغاسنک باقاجاق ایشارتندیر.
بر طرفدن منن تورک آذربایجان جمهوریتنه
وئدناشیمه سنه یاشاق، آسایش و اشتراحتلرک
تأییبی یولنه اول اله و یوروب چایشیمه دعوت
ایذیکمز غیر مسلمانلار آراشمه اوله اری
پارلمانلری که اوزانقیز له آلا رافیشلی چو یوروب
عد ایدرک استقلاللا قورشو بدخوا اولیقلمی
ایندن یلیدریدیر. یوزلرک یاشیمه حتی قاپورته
سوزنک استمالی تمین قیای و نرا کئترنک
کوشورلرده اولدی دکن.

آذربایجان پارلمانی

دعوتی مناسبتله

بوگون آذربایجان حقیقی صاحبلی -
خلق - اوز نمایملری لایله پارلمان کورسی
حظنیتدن اوز آرزو و امیلری عام شری
مخزوننده تایش ایشیرمکچلر.
آذربایجان تورکلری محکوم ایکن حقوق
ملیه و استقلال مبارزسی خمسوری اولارق
میدانه آتیش اولدینی دنیا و اول کلامه یاشد
مق امکانی ویرمه شماره یل صاف قارلر محکوم
ایکن طلب ایذینی مناسبت نمایندلک اساسینی
مستقل اولدیهمده اونوتیمارق آذربایجانده اقلیت
تشکیل ایمن مللارله مناسبت نمایندلک حقه
رعایتله بو اساس اوزونته پارلمان چاغرمایی
لازم یلیدیلر.
آذربایجان تورکلری همیشه افاق، حاکمک
ایچون دک، حقوق ملیه و برشیک تمینی
ایچون چالشمه قیلارینی برها ائت ایدرک
جمهوریتز داحتنه یاشایان عموم وئدناشیمه
لازمی حایملرک قورولوشنه اشتراکه دعوت
ایذیلر. آذربایجانده هیچ ملت، هیچ صف،
هرنک حاکم یا محکوم اول یلیمز هامو
وطنک هم غایبیمز، هم تورک، هم بر
وئدناشیمه ترک عمومی وطنک منادیله مسومده
ایله موام اولسون
هامو اوزونتمی ساری الحقوق وئدناشیمه
ایستین، بو ایسه منلک داحتنه یاشایان
پارلمانلرک لرتزیمه بو کرک اجرائیه مؤسه
وئدناشیمه مناسبت نمایندلک اشتراک
ایتمسیه حاصل اول یلر. بو ملاحظه ایهدر که
آذربایجان پارلمانلرده هر ملک مقدراتیه کوره
نمایندلک دعوت ایذیلهدر.

Şənbə, 7 dekabr 1918-ci il, nömrə 58

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamıyyəsi. Şənbə, 2 rəbiülevvəl sənə 1337. 7 kanuni-əvvəl sənə 1918.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 70 qəpik.

Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rublədir. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir. Elan fiati: sətiri 3 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

**“Azərbaycan” heyəti-təhriyyəsi
Məclisi-Məbusan güşadını [açılışını]
təbrik edir və istiqlali-milliyə
uğrunda səbat, istiqamət və
mətanət ibrazı [nümayiş etdirilməsini]
gözləyir.**

**Yaşasın Azərbaycan Cümhuriyyəti!
Yaşasın Azərbaycan Məclisi-
Məbusanı, paydar olsun milli
istiqlalımız!**

**Yaşasın hüquqi-milliyə, paydar
olsun cəmiyyəti-əqvam, qəhr olsun
niza [çəkişmə] və ixtilaf!**

**BAKİ, 7 KANUNİ-ƏVVƏL
[DEKABR]**

Bir çoxu, əvvəllərdə təşrini-saninin [noyabrın] 16-cı gününə iniqadı [baş tutması] təyin edilmiş Parlamanı bu gün açılan Parlamanımızla bir nəzərdə tutmağa iman edəmməyirlər.

“O vaxt başqa idi, indi isə başqa bir vaxtdır” deyirlər.

“O vaxt siyasi vəziyyətimiz digər idi, indi isə digərdir” söyləyirlər.

Buna görə də bir qədər soyuqluq, bir qədər tərəddüd, bir qədər şübhə, bir qədər skeptisizm müşahidə edilir.

Öylə əsəbi, nazik [həssas] və tez hissiyata uğrayan qardaşlarımız bunu bilməlidir ki, nə qədər “siyasi vəziyyət” dəyişəcəksə dəyişsin, nə qədər “bu vaxt” “o vaxta” bənzəməyəcəksə bənzəməsin – lakin, qayə və əməl [arzu] birdir.

İnsan qəlbində bəslədiyi əməlin və idealın tərvinə [rəvac tapmasına, həyata keçməsinə] vaxt müsaidesi istəməz. Nə vaxt olursa olsun, nə zaman olursa olsun, hal və övza [vəziyyət] nə dürlü dəyişir dəyişsin, mətanəti-qəlbəbiyyə ilə müəyyən bir əməl və qayəyə xidmət edən şəxs tərəddüdə uğramalıdır.

Bə'd [sonra]; bu gün Parlamanımız açılması özü buna dəlalət edir ki, “siyasi vəziyyət” bir o qədər də dəyişməmişdir. Lakin aralıqda bir qədər müşkülət törəmişdir ki, onun dəfinə [aradan qaldırılmasına] çalışmaq həmin

Parlamanımızın vəzifəsindən ədd [hesab] olunacaqdır. Bu etiqadla heç bir tərəddüdə yer verməksizin Azərbaycan türkləri bu gün milli Parlamanlarının güşadını alqışlamaqla, onun fəaliyyətinə və iş görməsinə yardım etməlidirlər.

Yaşasın Milli Parlamanımız!
Yaşasın istiqlaliyyətimiz!

TARIXİ GÜNÜMÜZ

1337 sənəyi-hicrisi, rəbiüləvvəlin 2-ci günü Türk-Azərbaycan tarixində xüsusi bir yer tutub, böyük bir əhəmiyyəti haiz olacaqdır [daşıyacaqdır].

Bu gün o gündür ki, Azərbaycan türklərinin Milli Məclisi, Milli Şurası açılıb, Azərbaycan təknil [kamil, hər-tərəfli] bir hökumət şəklinə girir.

Yüz, yüz əlli sənə bundan əvvəl müxtəlif xanlıqlardan ibarət olan Azərbaycan torpağının rus istilasından qazandığı bir mənfəət o oldu ki, bu torpaq üzərində qurulmuş olan saxta və əməli [süni] hududları silinib-süpürülüb, müttəhid [birləşmiş] və vəsi' [geniş] bir ərazi şəklinə girdi və bu gün xilas olub da iki milyonu mütəcaviz [keçən] nüfusu [əhalisi] ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti namını daşımağa kəsbi-ləyaqət etdi [layiq oldu].

Bəs, bu gün həmin bu Azərbaycan Cümhuriyyətinin Milli Parlamanı, Milli Məclisi açılmaqla təşkilat və tərtibat-siyasiyyəsi artıq itməmə [tamama] yedir.

Parlamanımız daxilən və xaricən nə şərait içində açılır?

İstiqlalımızın feilən yürüdülməsinə qarşı bugünkü cahən zorluları tərəfindən mümaniətlər [maneələr] göstərilməyirsə də, qəbuluna da hələ qol qoyanlar yoxdur. Məsələnin həlli, istiqlalımızın rədd və ya qəbulu gələcək Sülh Konfransının baxacaq işlərindəndir. Bir tərəfdən dəxi Türk-Azərbaycan cümhuriyyətində vətəndaşcasına yaşamaq, asayiş və istirahətimizin təmini yolunda əl-ələ verib çalışmağa dəvət etdiyimiz qeyri-müsəlmanlar arasında öylələri tapıldı ki, uzatdığımız ələ arxalarını çevirib, Parlamanımızı və hətta Cümhuriyyətimizi belə “nabə-mövsüm” [vaxtsiz] ədd [hesab] edərək, istiqlalımıza qarşı bədxah olduqlarını indidən bildirdilər. Bunların içində hətta “boykot” sözünün istemalı [işlədilməsi] kimi qabalıq və nəzakətsizlik göstərənlər də olmadı deyil.

Daxilən dəxi quldurluqları və ya rəsmi hökumət məmurluqları hələlik bizcə bəlli olmayan bir taqım müsəlləh [silahlı] ermənilərin hüdudumuza təcavüz edib Azərbaycan müsəlmanları haqqında icra etdikləri qətl və qarət, zülm və cəfa xəbərləri cümləmizi mükəddər və mütəhəyyic etməkdədir [kədərləndirməkdə və həyəcanlandırmaqdadır].

Bu şərait, nə qədər mövcibi-məsərrət [sevindirici hal] olmasa da, Parlamanımızın açılmasına qarşı mümaniət təşkil etmədi. Biləks [əksinə], Məclisi-Millimizin tezliklə açılmaq lüzumiy-

yətini meydana qoydu.

Çünki, yuxarıda icmalən [qısaca] zikr etdiyimiz əhvalatın bilaxirə [daha sonra] Türk Azərbaycan Cümhuriyyəti üçün mübarək və müsaid bir yola düşməyi məhz Parlamanımızın vəcudundan və çalışmasından asılı bir məsələdir.

Böylə olan surətdə, deməli, qəlbi-mizdə bəslədiyimiz ümid – Parlamanımızdır. Və ümidvarıq ki, cavan Parlamanımız, bu ümidimizin hüsulu [hasil olması, baş tutması] yolunda var qüvvəsi ilə çalışacaq və siyasi imtahanını xaricilər ənzarı [nəzərləri] qarşısında parlaq bir surətdə verməklə vətənimizin istiqlal və azadlığına birinci səbəb olacaqdır.

Yaşasın Türk Azərbaycan Cümhuriyyətinin cavan Parlamanı!

Hacıbəyli Üzeyir

AZƏRBAYCAN PARLAMANI DƏVƏTİ MÜNASİBƏTİLƏ

IV

Bu gün Azərbaycanın həqiqi sahibləri – xalq – öz nümayəndələri lisanı ilə Parlaman kürsiyi-xitabətindən [xitabət kürsüsündən] öz arzu və əməllərini [istəklərini] ələmi-bəşəriyyət hüzurunda nümayiş etdirəcəklərdir. Azərbaycan türkləri məhkum ikən hüquqi-milliyə və istiqlal mübarizəsi düsturu olaraq meydana atmış olduğu “Yaşa və özgə-

lərə yaşamaq imkanı ver” şüarına sadıq qalaraq, məhkum ikən tələb etdiyi mütənasib nümayəndəlik əsasını müstəqil olduqda da unutmayaaraq, Azərbaycanda əqəliyyət [azlıq] təşkil edən millətlərin də mütənasib nümayəndəlik haqqına riayətlə, bu əsas üzərinə Parlaman çağırmağı lazım bildilər.

Azərbaycan türkləri həmişə ağılıq, hakimlik üçün deyil, hüquqi-milliyə və bəşəriyyənin təmini üçün çalışdıklarını bir daha isbat edərək, Cümhuriyyətimiz daxilində yaşayan ümum vətəndaşlarımızı həyatımızın quruluşunda iştiraka dəvət etdilər. Azərbaycanda heç millət, heç sinif, heç silk [təbəqə] hakim ya məhkum ola bilməz. Hamı vətənin həm ağasıdır, həm nökrəri. Hər bir vətəndaş gərək ümumi vətənin səadəti ilə məsud, ələmi ilə müəlləm olsun [kədərlənsin].

Hamı özünü müsaviül-hüquq [bərabərhüquqlu] vətəndaş hiss etsin. Bu isə məmləkət daxilində yaşayan bütün vətəndaşların gərək təşriyyə [qanunvericilik] və gərəksə icraiyyə müəssisələrində miqdarına mütənasib nümayəndəliklə iştirak etməsi ilə hasil ola bilər. Bu mülahizə ilədir ki, Azərbaycan Parlamanına da hər millətin miqdarına görə nümayəndəlik dəvət edilmişdir.

Parlamanın bugünkü iclasında bütün millətlərin nümayəndəliyi üz-üzə gələrək məmləkətimizin gələcək müqəddəratını təyinə şüru edəcəkdir [başlayacaqdır].

Fəqət, bu iclasda milli nümayəndəlik əsasını riayətlə bərabər, vətənimizin mənafeyi və bütün istiqbalmızın bu heyət əlində olduğu nəzərə alınaraq, burasına diqqət verməlidir ki, Parlamana milli nümayəndəlik bayrağı altında hər təsadüfi gəldi-keçər nümayəndələr daxil olmayıb, ancaq Azərbaycan vətəndaşları iştirak etsinlər. Buraya gələcək nümayəndələr və onları göndərən təşkilat, özlərini Azərbaycan vətəndaşı hiss edərək gəlməli və göndərməlidirlər.

Bu gün Parlamən açılması ilə hökumət təşkili məsələsinin də növbəti gəldiyi və həllinin tamamilə Parlaməndən asılı olduğu nəzərə alınarsa, bu məsələnin əhəmiyyəti bir qat daha artar. Həftələrdən bəri mövzuyi-bəhs [mübahisə mövzusu] olan hökumət təşkili məsələsində millətlər, firqələr və siyasi cərəyanlar arasında hələ bu vaxtadək ümumi bir dil tapılmamış və uzlaşma hasil olmamışdır.

Müştərək hökumət təşkili məsələsi hal-hazırda ən ixtilafli bir məsələdir. Bunun ətrafında bu gün hirs [ehtiras] və tamahlar qaynaşaraq min dürlü qeydlər-şərtlər qoyulur: Bəziləri müştərək Azərbaycan Hökuməti təşkilinə iştirak etmək üçün Ümumrusiya Məclisi-Müəssisanının Azərbaycan Hökuməti tərəfindən qəbul və təsdiqini şərt qoyurlar. Digərləri bizə müttəhid [birləşmiş; vahid] Rusiyanın qəbul və təsdiqini təklif edirlər. Fəqət, hangi Rusiyanı tanımalıyıq, bilmiriz. Biz müttəhid Rusiya prinsipini əsas etibarlı ilə

danmayırıq. Fəqət, hal-hazırda Rusiyanı yoxdan var etmək azərbaycanlıların əlində deyildir. Hətta Ümumrusiya Hökuməti adında bir neçə hökumət var ki, bu da müttəhid Rusiya şüarından uzaqdır. Bu məsələnin qövldən feilə [sözdən işə] gətirilməsi və surəti-həllində bütün dünya mənfəətdar olduğundan beynəlmiləl mühüm bir məsələ təşkil edir ki, həlli də beynəlmiləl bir məclisə bağlıdır. Bu da hamının gözlədiyi beynəlmiləl Sülh Konfransından ibarətdir.

Fəqət, biz nə yapalım? O məclis çağırılaraq Rusiya məsələsini həll edənədək (hələ surəti-həllindən sərfi-nəzər) [nə surətlə həll olunacağını bir kənara qoysaq belə] ayağımızı ayağımız üstündən aşıraraq laqeyd oturub da, məmləkəti hökumətsiz, başsız buraxalım? Bu suala cavab vermək üçün dərindən düşüncəyə, yaxud mənsəb həvəsini buraxıb da, xalqın mənafeyini, camaatın arzusunu riayətlə məsələyə bu nöqtəyi-nəzərdən yaxlaşmalıdır.

Onların mənafeyi isə Rusiyanın təcidi [bərpası], millətlərin münasibət və müqəddəratını daha səlahiyyətli cahən konqresinə buraxıb da bu gün məhəlli dərdlərimizə çarə tapmağı tələb edir. Ona görədir ki, bu gün Parlaməna cəmləşəcək olan Azərbaycan vətəndaşları ancaq səlahiyyətə olduqları məsələlərin müzakirə və həlli ilə iştigal edib [məşğul olub], min dürlü müsibət və məşəqqət çəkmiş olan fəqir əhalinin yaralarına məlhəm

qoymalı, onların sükut və asayişlə yaşamalarını təmin etməlidirlər. Niza [çəkişmə, toqquşma] və ixtilafı kənara ataraq, camaatın mənafeyini hər şeydən uca tutmaq və onun təmini üçün çalışmaq lazımdır.

Ümidvar oluruq ki, keçirdiyimiz ağır və məsuliyyətli tarixi günlərdə xalq nümayəndələri ümumi bir lisan taparaq öhdələrinə düşən vəzifəni şərəflə ifa edərlər.

Xəlil İbrahim

PARLAMANDAN NƏ TƏLƏB OLUNUR?

Üçüncü Aleksandr rus taxtına çıxar-çıxmaz ricali-kübradan [əsilzadələrdən] bir məclis tərtib verilmişdi ki, həmin məclis Rusiyada parlaman üsulunu tərtib vermək üçün bir proqram yapsın. Proqram yapıb imperatorun hüzurunda müzakirə olunur və ümumun meyl və məhəbbətini qazanır.

Bu halda, Rusiyanın missionerlər ocağı pərəstarı [qulluqçusu] və hamisi mütəvəffa [mərhum] Pobedonosov, imperator hüzurunda səcdəyə düşüb gözləri yaşlı bir halda sübutlar və dəlillərlə “parlamanın” müzirr [zərərli] bir şey olduğunu isbata yetirir və məramına da nail olur. Məclis qapadılır və proqram da yandırılır.

Pobedonosovun dəlillərindən biri də bu idi ki, “Avropa parlamanlarında boş-boş danışıqlardan başqa əhalinin

mənfəətinə dair heç bir iş görülməyir. Odur ki, böylə məclislərə «parlaman», yaxud «parlamento» demişlər ki, mənası da «göftüguxana» [söhbət yeri] deməkdir.”

Bu nöqtəyi-nəzərlə Pobedonosov parlaman kəlməsini rusçaya tərcümə edib, “qovorilnya” (Говорильня) adı qoymuşdur. Bu kəlmənin lüğəvi məna-larından biri də “göftüguxana” deməkdirsə də, lakin istehza tərifi [yolu] ilə söylənmiş bu kəlmənin doğruca mənası “laqqırtıxana” deməkdir.

İştə, rus “laqqırtıxana”sı düzəlmədi! Pobedonosov gözəlcə anlayırdı ki, “qovorilnya” tərtib yapılırsa, missionerlərin tamamən paxırları açılacaqdır. Mədəni Yevropa əhalisi biləcəkdir ki, Rusiyanın qeyri-rus taifələri, əz-ancümlə [o cümlədən] milyonlarca tatarlar, qırğızlar, noqaylar, başqır[d]lar missionerlər əli ilə zorən xristian dinini qəbul edirlər. Qəbul etməyənlərin əllərindən suları, torpaqları cəbrən [zorla] alınıb rus mühacirlərinə verilir. Biçarələrin yüzlərcə məktəbləri qapadılır, işkollardan türk-tatar dili qovulur. Mətbuata, cəridəyə [qəzetə], kitab və risalə təbinə [nəşrinə] izin verilməyir, daha nə cəbr və zülmələr olur!

Söz yoxdur ki, bu işlər açıldığı halda Yevropa parlamanlarında da bu bərədə bəhs açılacaqdı və olar ki, missionerlik məsələsi tamamən qaldırılmasaydı, yenə də qeyri-rus taifələrinə olan cövr və zülmün qabağına ya bir hədd, ya bir sədd çəkiləydi.

Bu gün açılan Azərbaycan Parlama-

nına biz pobedonosovlar nöqteyi-nəzəriylə baxmayıb, “laqırtıxana” da yox, haşa [Allah eləməsin!], hətta “göftüguxana” belə deməyiriz! Bu, müqəddəs bir yerdir ki, orada millətin dərdi, vətənin haləti müzakirə olunub, çarələri üçün də tədbirlər ittixaz olunacaqdır [tədbirlər görülecəkdir].

Əlbəttə, məbusan [millət vəkilləri] arasında bəliğ [bəlağətli; təsirli] və uzun-uzadı nitq söyləyənlər də az deyil. Lakin, onlardan millət namına [adına] rica olunur ki, fəsahtət və bəlağət [gözəl, təsirli, aydın və ifadəli danışmaq] qabiliyyətlərini və nitqguluq [nitq söyləmək] məharətini sair “asari-nəfisə” [incəsənət] məclsilərinə buraxıb, Parlamanımızda ancaq dərdlərimizdən danışsınlar, əlaclar yapsınlar.

Bunların hamısından sonra məclis xitama erdikdə, millətimiz, məbuslarımızdan nə iş gördüklərini tələb edəcəklər. Bu gərək hər bir qədəmdə, hər bir hərəkətdə məbusanın yadından çıxmasın.

Məbusanın görəcəyi işləri hədsiz və hesabsızdır. Burada hamısını zikr etmək mümkün olmadığı üçün zehnimizi işğal edən və ən dəyərli məsələlərdən bir neçəsini burada zikr edirəm.

1) Azərbaycanın ənvə' [müxtəlif] nöqtələrində bu gün aclıq davam edir. Birinci çarə gərək bu dərdə olsun. Zira, aclıq bəlasını çəkən milləti mədəniyyətə və sair islahata dəvət etmək mümkün deyil. “Əvvəl təam, sonra kəlam.”

2) Yollar gərək islah olunsun. Ta ki,

camaatın zəxirəsi [ərzağı] bir yerdən o biri yerə vaxtlı-vaxtında gedib çatsın da aclığın qabağı alınsın.

3) Bahalığa bais olan kişilərdən [şəxslərdən] möhtəkirlərlə bərabər, rüsvətxorlar da gərək təhti-məsuliyyə-tə [məsuliyyət altına] alınsın. Hərgah, bu məsələyə indidən çarələr aranmazsa, şol vaxt Rusiyanın başına gəlmiş bəlalardan bir çoxu da bizim Azərbaycanın başına gələcəkdir.

4) Məktəb, ziraət, sənəət və ticarət kimi ən mühüm məsələləri gərək Parlamanımız fəramuş etməsin [unutmasın], qanunlar yapsın.

5) Əhalinin bu gün əhvali-sihhiyyəsi [sağlamlıq vəziyyəti] çox fəna bir haldadır. Öylə kənd ya şəhər vardır ki, əmrəzi-sariyədən [yoluxucu xəstəliklərdən] yarısı, bəlkə daha çoxu qırılmışdır. Böylə ağır bir işə etinasızlıq ilə baxılarsa, daha bir ağır, daha bir şiddətli nəticə hüsulə gələr.

6) Nizam və asayiş bərpa olmazsa, heç bir mətləbə də nail olmarız. Binabərin [buna görə], xarici və daxili təcavüzatın qabağı gərək alınsın.

İştə, bu altı bab [maddə] ilə bizim tələbatımız bitdi. Bundan artıq bu il iş görülsə, minnət və təşəkkürümüz vardır. Ancaq, bu göstərilən maddələrə çarə aramaq, hamı məsələlərdən fərzdır [vacibdir].

Haydi, Allahın tövfiqi [köməyi] ilə, millətin də müavinət [yardım] və qeyrəti [səyi] ilə işə başlayınız və millət məsuliyyətini də bir saat, bir dəqiqə unutmayınız.

Fərhad Ağazadə

“PROMETEY”

Qədim yunan xurafatınca ilk dəfə yer üzünə alovu göydən alıb gətirən Prometey olmuşdur ki, bu cəsarətinə görə böyük məbud Zevs tərəfindən edamına hökm edilərək, Qafqaziya dağlarında çarmıxa çəkilmiş və qartalın onun ciyərini para-para qoparıb yemişlərdi. Prometey edam edilmişsə də, onun dünya üzünə gətirdiyi alov sönməyib, əsrlərcə qalmış, mədəniyyət və bəşəriyyətə, bəlkə bütün həyata əvəzsiz bir xidmət etmişdir.

Zavallı müvərrix [tarixçi], bu əfsanəni tarixə yazarkən, bunu qədim yunanlara bir masal [nağıl], əyləncə olmaq üçün mü yazırdın? Yaxud, bir neçə min il sonra bir millətin, bir ölkənin tarixinə sərnəviştmi [alın yazısını] yazırdın? Bax, bu gün sən Prometeyin yenə canlanır, yenə Azərbaycanın qayalarında onun para-para ciyərindən həqiqət alovu nəbəən edir [fışqırır].

Ey ixtiyar yunan müvərrixi, sən Prometeyin alovu gətirdiyi üçün Qafqaziyada edam edildiyinə hökm edərəkən, şübhəsiz Azərbaycanın təbii atəşkədələrindən bixəbər deyildin. Bax, bu gün yenə atəşkədədən nur doğur. Fəqət, şimdiki nur vəhdət, həqiqət, hürriyyət nurudur. Bir zamanlar Şərqi atəşpərəstləri ziyarət üçün Azərbaycanın Suraxana atəşkədələrinə gəlir, onu təvaf edirdisə [başına dolanırdısa], imdi də həmin Şərqi bütün əsir, zəlil millətləri Azərbayca-

nın hürriyyət və istiqlalını, Cümhuriyyətini təqdisə [sitayış etməyə; əzizləməyə] gələcəkdir. İştə, bu gün o Cümhuriyyət bütün mənası ilə başlayır. Bu gün, əsrlərcə işgəncə, zülm görmüş bir millət, kəndi idarəsini əlinə alır və bu idarəni də ədl [ədalət] və insaf üzərinə, yəni cümhuriyyət əsası ilə qurur. Bədbinlər, bədxahlar nə deyəcəksə desinlər. Ədalətə, cümhuriyyətə bunların boş sözlərindən heç bir ləkə qonmaz. Cümhuriyyət bütün əsrlərdə möhtərəm və sağlam bir üsuli-idarə ola gəldiyi kimi, bu gün onun sayəsində yaşamaq istəyən Azərbaycan vətəndaşları üzərinə də heç bir töhmət atıla bilməz. Qəzaldan, şəhərlərdən, siyasi partiyalardan, əqəliyyətdə [azlıqda] olan millətlərdən mütəsəvi [bərabərhüquqlu] nümayəndələr gələrək müstəqil Azərbaycan Hökumətinin əsasını qoyurlar. Bu əsas sağlam olarsa, Azərbaycanın istiqbalı və tərəqqisi təmin edilmişdir deməkdir. Zira bir ölkənin tərəqqisi üçün xidmət edən amillər – təbii sərvət, ziraət, ticarət və sairə, Azərbaycanda, bərkət versin ki, bir çox sair məmləkətlərə nisbətən pək əla dərəcədədir. Məsələ yalnız qurulacaq əsasların sağlam, milli və yaşamağa müstəid [yaşamaq qabiliyyətinə malik] olması məsələsidir ki, bu da ümum millətin, əhalinin nümayəndələri isbatı-vücut [iştirak] etdikləri üçün təmin ediləcəkdir, demək olar. İnşallah, ən yaxın atidə [gələcəkdə] atəşpərəstlər məbədi Azərbaycanı nurpərəstlər qütbü, mə-

dəniyyət ocağı görməklə, hər bir azərbaycanlı bəxtiyar olacaqdır.

Yaşa, istəkli cümhur vətənimiz; yaşa, ey Şərq tarixinin Prometeyi! Sən xalqa mənfəət verəcək alovlu nuru göydən alaraq yerə saç, insanlara tapşır! İstər bunun üçün səni edam etsinlər!

Əli Yusif

SALAM SİZƏ

Salam sizə, ey Azərbaycan Parlamentosu məbusları! Hələlik sizləri salama qarşılayır, nasıl təbrik edəcəyimizi sonraya buraxırız. Keçirməkdə olduğumuz bu təhlükəli, böhranlı və məsuliyyətli bir zamanda iş başına çağırıldınız, millətin müqəddəratını əllərinizə aldınız, ağır vəzifələr dərdəhdə etdiniz [öhdənizə götürdünüz]. Siz, siz, ey Azərbaycan məbusları, istiqlalımızın bünövrəsi hesabındasınız. Necə ki, bir imarətin bünövrəsi qonulan daşların üstünə yığım-yığım daşlar töküldükdən sonra ancaq o imarət ucala bilir, öylə də sizin üstünüzə bir çox ağırlıqlar, daşlar və daha bilməm nələr-nələr töküləcəkdir. Siz özünüz görünməsəniz də, ucaldacaq olduğunuz amali-istiqlal sizi göstərəcək, aləmə bildirəcəkdir. “Bünövrə daşları” kimi “ziri-zəmində” [torpağın altında] qalmaq fikri ilə işə başlanılmazsa, bütün imarət də ucalmaz. Amal [və] arzulara da nail olunmaz.

Millətimizin varlığını, istiqlalını təmin üçün möhtərəm məbuslarımız varlıqlarından keçməyəcəklərinə əlimizdə heç bir dəlilimiz yoxdur. Zatən varlıq gizli qalammaz. Bir zaman gələrkə, özünü göstərir. Möhtərəm nümayəndələrimizi də cənabi-haqqın tövfiqi [köməyi] ilə işlərindən, fədakarlıqlarından görəcək, tanıyacağız və ancaq o zaman adlarını altun hərflərlə gənc Azərbaycan Cümhuriyyəti tarixinin ilk səhifələrinə yazacağız.

Hüseyn Mirzəcamalov

MƏCLİSİ-MƏBUSAN GÜŞADINI TƏBRİK EDİRƏM!

Bu gün müstəqil vətənimizin hürr Məclisi-Məbusanı güşad edilir [açılır]. Bu günün biz azəri türkləri tarixində xüsusi bir səhifədə, xüsusi bir yer tutacağı vazəhdır [bəllidir].

Yüz sənədən ziyadə istiqlalıyyəti yerə gömmüş [basdırmış] bir millət, hüquqi-milliyəsi namına əza [əziyyət] və rəzalətə düşər olmuş bir kütlə, bu gün azad nəfəs almağa başlayır. Yüz sənədən ziyadə mədəniyyəti təqib edilən, varlığı tapdalanan, abadlığı xarabazarlığa mübəddəl edilən [çevrilən] azəri türkləri, öz “tanrısı” inayəti [lütfü, ehsanı] ilə yenidən hürriyyət zəmisinə çıxıb, mədəniyyət toxumu saçmağa dəvət edilir. Yüz sənədən ziyadə milliyəti qaralanan, amalı ürəyi məhbəsində qalan millətimizə özünü

nü göstərməyə müsaidə verilir.

Millətimiz özünü göstərəcəkdir!

Millətimiz dünyanı işğal etməyəcək, başqalarını yıxmağa çalışmayacağı, qonşularına həsəd bəsləməyəcəkdir; millətimiz mədəniyyətə, tərəqqiyə, sülhə, müsəlimətə [əmin-amanlığa], başqalarının da azad yaşamasına baxdığı qədər müavinətdə bulunacaq [kömək edəcək].

İştə böylə bir millət istiqlaliyyətə layiq və böylə bir millət bütün dünya üçün timsal deyildir, əcəba?

Bunu, bu şüarları biz kürreyi-ərzin bütün gizli bucaqlarına belə bildirməliyiz. Mədəniyyət hamisi Avropadan başlamış, tufəng şaqqırtıları, top gumburtuları, bomba partlayışından da qüvvəli qan nəhrləri arasından millətlərə istiqlaliyyət şüarı doğuran Amerikayadək, Asiya və Afrikayadək işbu şüarlarımızı ərməğan aparmalıyıq.

İştə, Parlamanımız bunu yapacaq, Parlamanımız istiqlaliyyətimizi təsdiq etdirəcəkdir, Parlamanımız bütün varlığımızı, biz azəri türklərinin fəqət [yalnızca] sülh və müsəlimət tərəfdarı olduğumuzu sübutla müstəqil həyata yararlı olduğumuzu, qara fikirli timsahlara, millətlər əzası ilə xoşlanan kabuslara göstərəcəkdir, göstərəcəkdir də, lal olmağa məcbur edəcəkdir!

Parlamanımızın vəzifəsi ağırda, kirdarı[nın] [gücünün; imkanlarının] gənşliyinə itminanımız [inamımız] tamdır. Tanrı müvəffəq buyursun!

Tələbə: Ayn. Əbdül

* * *

Bu gün Azərbaycan Məclisi-Məbusanı açılması münasibətilə məbuslar ilə Azərbaycan qardaşlarını təbrik edirəm və bu münasibətlə hədiyyeyicizənə olaraq Azərbaycan-türk yetimləri nəfinə [yararına] olmaq üzrə darüleytama [yetimxanaya] 1000 (min) manat ianə verir və istiqlaliyyətimizin paydar olmasını Xəllaqi-təaladan [uca Yaradandan] istirham edirəm.

Qulaməli Əliəsgərzadə

İdarədən: Məzkur [deyilən] məbləğ idarəmizə təhvil verilmişdir.

TƏBRİK

* Hacıbəyov Qardaşları Müdiriyyəti və onun təhti-idarəsində [idarəsi altında] olan artistlər dəstəsi, cavan Parlamanımızın güşadını [açılışını] ənsəmimülqəlb [ürəkdən] təhniyyət [mübarəkbadlıq] və təbriklə, vətən və millətimizin azad[lığı] və istiqlalı uğrunda var qüvvəsi ilə çalışmaqda milli ədəbiyyat, milli mədəniyyət və sənayeyinəfisəmizin [incəsənətimizin] azad və sərbəst tərəqqi və inkişafına bir vəsilə olacağına qəvi [qüvvətli] imanla etiqad edir.

* “Azərbaycan” qəzetəsinin zəhmətkeş türk mürəttibləri bu gün cavan məmləkətimizin xalq nümayəndəliyi olan Məclisi-Məbusanımızın güşadını ürəkdən təbrik və təhniyyətlə istiqlali-

milliyyəminin təmini və fəqərəyi-kasibənin [zəhmətkeşlərin] rifah və səadəti uğrunda çalışacağına inanır.

Yaşasın qəzetə xalq nümayəndəliyi!

* Şuşa ali məkatib [məktəblər] tələbələri cəmiyyəti Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını ən-səmimülqəlb təhniyyətlə istiqlal və hürriyyətlə uğrunda bütün fəaliyyətinə müvəffəqiyyətlər dilər.

Sədr və katib

**Azərbaycan Məclisi-Məbusanı
güşadı münasibətilə rəis
Məhəmməd Əmin bəy Rəsulzadə
namına aşağıdakı teleqraflar
alınmışdır:**

Gəncə: Bu gün, parlaq tarixi bir gündə Azərbaycan Parlamanı güşad edilir. Mən və bütün Gəncə quberniyası əhalisi bilafərqi-dinü millət [din və millət fərqi olmadan], səmimi-qəlblə sizi və hamı Parlaman əzasını [üzvlərini] çoxdan bəklədiyimiz Parlaman güşadı münasibətilə təbriklə, Allahu-zülcəlal [cəlal sahibi, ən uca, ən əzəmətli Allah] həzrətlərinin inayətilə fəaliyyətinizə müvəffəqiyyətlər diləyiriz.

Qubernator: Vəkilov

Gəncə: Gəncə Bələdiyyəsi, bütün əhali təbəqələri ilə bilafərqi-dinü millət [din və millət fərqi olmadan], mənim vasitəmlə Azərbaycan Cümhuriyyətinin birinci Parlamanını səmimi-

qəlblə təbrik etməklə işbu ağır gündə və gələcəkdə Azərbaycanda yaşayan millətlər üçün mədəniyyət yolunda fəaliyyətində müvəffəqiyyətlər diləyir.

*Gəncə Bələdiyyə rəisi:
Əliəsgər Xasməmmədov*

Tiflis: İşbu tarixi və təntənəli Parlaman güşadı gününü Azərbaycanın Tiflisdəki mürəxxəsliyi [nümayəndəliyi] səmimi-qəlblə təbrik edərək inanır ki, vətənə olan doğru hiss və məhəbbətlə vətəni mədəniyyət, tərəqqi və parlaq istiqbala tərəf aparacaqdır.

Faris bəy Vəkilov

Kürdəmirdən: Gənc dövlətimizin istiqlaliliyyətini mühafizə etmək arzusunda olan Şamaxı uyezdidin zəhmətkeş kəndliləri, əvvəlinci Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını təbrik edir və Məclisi-Məbusan ilə Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan demokratiyasının ehtiyaclarına əməl edəcəyinə ümid bəsləməkdədir.

Camaat vəkilləri

Şəki: Yeni dünyaya gəlmiş Azərbaycan Cümhuriyyətinin Parlaman güşadı kimi tarixi bu addımını təbrik edirəm. İşbu addım sevgili vətənimiz və əziz [böyük] islam millətinin istiqbalı rəhnidir. Qoy, müəzzəm Avropanın fulad [polad] qələmi istiqlalimizi təsdiq etsin!

Bələdiyyə rəisi Yeluseyski

Şəki: Azərbaycan Parlamanının ta-

rixi güşadı gününü Şəki əhalisi təbrik etməklə, gələcəkdə xalq hüququ yolundakı fəaliyyətində müvəffəqiyyət diləyir. Şəki əhalisi sevgili Azərbaycanın istiqlaliyyəti və hüququ yolunda heç bir müavinətdən [yardımdan] çəkinməyəcəkdir.

Qəza qaimməqamı Rəfibəyov

Qazax: Qazax Mütəəllimlərə Müavinət [tələbələrə kömək] Cəmiyyəti, Azərbaycan Cümhuriyyəti Parlamentinin güşadını təbriklə, inanır ki, işbu tarixi gün hamı cavan Cümhuriyyətlə Parlament əzasını [üzvlərini] bir yerdə cəm edərək millət və Azərbaycanın istiqlaliyyətini müdafiə təriqinə [yoluna] sövq edəcəkdir. Allahu-təala müvəffəq buyursun.

Sədr: Şıxlinski

Qazax: Qazax qəzasının müsəlman əhalisi Parlament güşadını təbrik edir. İmperializm yədindən [əлиндən] qurtarmış Azərbaycanın üfүqündə yeni həyat günəşi doğur. İşbu günəş, gələcək Sülh Konfransının istiqlalımızı təsdiq edəcəyini göstərir. Əhali muxtar xalq mü-rəvvici-əfkarını [xalqın fikirlərini yayan seçilmiş qurumu] təbriklə müsmir [səmərəli] fəaliyyət diləyir. Əhali Parlamentin fəaliyyətində heç bir müavinətdən [köməkdən] çəkinməyəcəkdir.

Müvəkkil: Firdun Köçərli

Ağdam: Qarabert əhalisi yeni doğmuş Azərbaycan Parlamentini səmimi-qəlblə təbrik etməklə öz müntəxəbinə

[seçilmişlərinə] itminan [etimad] izhar edir; gələcək fəaliyyətdə Parlamentə müvəffəqiyyət diləyir.

Müvəkkil İbrahimov

Ucar: Göyçay qəzasının kənd camaatları müvəkillərinin ümumi iclası Azərbaycan Cümhuriyyətinin demokrasiya Parlamentinə öz “salam”ını göndərməklə, gələcək ağır fəaliyyətində müvəffəq olmasını istirham edərək inanır ki, bütün dünyaya özünün istiqlaliyyətə layiq və müqəddəratını təminə müqtədir olduğunu göstərəcəkdir və müdafiə edəcəkdir.

Ümumi iclas

Quba: Söhüb camaatının müvəkkili Azərbaycan Parlamentini güşadını təbriklə inanır ki, Parlament türk millətinin tərəqqisi və qonşularla sülhlə yaşaması yolunda heç [bir] iqdamatdan çəkinməyəcəkdir.

Söhüb camaatının müvəkkili:

Soltanmahmud Hacı Əbdürrəhim oğlu, Şamil Qurban oğlu

Quba: Qəza idarəsi məmurini [məmurları] Parlament güşadı ilə ziyadəsincə məmnun olmaqla öz səmimi təbriklərini izhar və Parlament əzasına [üzvlərinə] fəaliyyətlərində qüvvə və kirdar [güc, imkan] genişliyini istirham edirlər.

Quba qəza idarəsi məmurini müvəkkili, Quba qəza qaimməqamının baş müavini: Ağakışibəyov

Quba: Azərbaycan Parlamanı açılması münasibətilə biz Xuqbalın kəndliləri fəlakətə düçar olmuş kəndlilərin hüququnu mühafizə edəcək təzə məclisimizi təbrik edirik.

*Xuqbalı camaat vəkilləri:
Hacı Puram və Hüseyn Xası oğlu*

Quba: Azərbaycan Parlamanı açılması münasibətilə biz Paliq kəndliləri fəlakətə məruz olmuş kəndlilərin hüququnu mühafizə edəcək təzə məclisi təbrik edirik.

*Paliq camaat vəkili:
Məhəmməd Oruc oğlu*

Quba: Xızı kəndliləri namından [adından] çoxdan bəri arzusunda olduğumuz Azərbaycan Parlamanının açılmasını ürəkdən təbrik edib öz vətəndaşlıq haqqımıza nail olmağımıza əmin oluruq.

*Xızı kəndi camaatı vəkilləri:
Ruhulla Hacı Vəlibəy oğlu və
İbrahim bəy Rəcəb bəy oğlu*

Quba: Həmsar kənd camaatı vəkilləri, Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbriklə, Azərbaycan Parlamanının türk millətinin dirilməsi və Qafqaziya millətləri ilə mehriban qonşuluq münasibəti [münasibətləri] vücuda gətirməsindən ötrü heç bir müxalifət qarşısında dayanmayacağına ümidvar olur.

*Həmsar kənd camaatı vəkilləri:
Hacı Əlirza İmamqulu oğlu və
Ağası Hacı Osman oğlu*

Quba: Suqub kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib, türk millətinin dirilməsi və Qafqaziya millətləri ilə mehriban qonşuluq münasibəti vücuda gətirməsindən ötrü Azərbaycan Parlamanının heç bir mümaniət [manea] qarşısında dayanmayacağına ümidvar olurlar.

*Suqub kənd camaatı vəkilləri:
Soltanmahmud Hacı Əbdürrəhim
oğlu və Şamil Qurban oğlu*

Quba: Duybir kənd camaatı vəkilləri camaat namından birinci Azərbaycan Parlamanını təbrik edirlər.

*Camaat vəkilləri: Həmzə Abduh
oğlu və Hacı Hacıbəy Dostu oğlu*

Quba: Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib cavan Azərbaycan Cümhuriyyətinin möhkəmləşib və nəşvünüma [inkişaf] etməsi yolunda var qüvvəsi ilə çalışdığı Parlaman nümayəndəliyindən gözləyirik.

Zəvin kənd vəkili: Həsən Bədəl oğlu

Quba: Azərbaycan Parlamanının açılması şad xəbərini eşidib səmimi qəlbədən təbrik edirik.

*Baxşılı kənd camaatı vəkili:
Əbülfəz Səfər oğlu*

Quba: Mucuq kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edirlər.

*Mucuq kənd camaatı vəkilləri: Hacı
Murad İsa oğlu və Şükür Musa oğlu*

* Keçirdiyimiz hadisələr münasibətilə fəlakətə düşər olan Alpan kənd camaatı tezliklə qanun və asayiş bərpa ediləcəyi ümidi ilə Azərbaycanın birinci Parlamanını təbrik etməklə şadır.

Camaat vəkilləri: Bəybala bəy Qayıbov və Qədir Qurban oğlu

* Azərbaycan Parlamanının açılması münasibətilə biz Bostaqçı camaatı kəndliləri fəlakətə düşər olan kəndlilərin hüququnu müdafiə edəcək Parlamanımızı təbrik edirik.

*Bostaqçı camaatı vəkilləri:
Zal bəy Ədilbəyov*

* Azərbaycan Parlamanının açılması münasibətilə İqriq kəndliləri fəlakətə düşər olan kəndlilərin hüququnu müdafiə edəcək Parlamanı təbrik edir.

*İqriq kənd camaatı vəkilləri:
Ömər Məsum oğlu və
Novruz bəy Hacı bəy oğlu*

* Talabı camaatının vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib ümidvar olur ki, Azərbaycan Parlamanı türk millətinin dirilməsinə və Qafqaziya millətləri ilə mehriban qonşuluq münasibətinin vücuda gətirilməsinə çalışmaqla, heç bir mümaniat qarşısında dayanmayacaqdır.

Talabı camaat vəkilləri: Əli Nəriman Hacı Allahverdi oğlu, Əbdül Qəhrəman oğlu və Ağə Əkbər oğlu

* Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib, kəndlilərin tapdalan-

mış hüquqlarını müdafiə edəcək Parlaman üzvlərinə salam göndəririk.

*Pirəbədil kənd camaatı vəkilləri:
Q. bəy Oruc oğlu və
Müzəffər Musabəyov*

Quba: Rük cəmiyyəti vəkilləri Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını təbrik edirlər. Bununla bərabər türk millətinin çoxalmasına və Qafqaziya yaşayan qonşu millətlərlə əlaqəmizin bərpa edilməsi üçün Məclisi-Məbusanımızın heç bir maneə qarşısında durmayacağına inanırlar.

*Rük cəmiyyəti vəkilləri:
Salman Arzuman oğlu və
Məhəmmədza İsa oğlu*

* Mirzəcan kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını təbrik edirlər.

*Mirzəcan kənd camaatı vəkilləri:
Hacı Zülfüqar Molla Şeyx
Məhəmməd oğlu və
Molla Nurəli Hüseyn oğlu*

* Sayad kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını təbrik edirlər.

*Sayad kənd camaatı vəkilləri:
Həmid Hacı Qurban oğlu və
Məhəmməd Sadiq oğlu*

* Ləgər kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Məclisi-Məbusanının güşadını təbrik edirlər.

*Ləgər kənd camaatı vəkilləri:
Feyzulla Əmirbəyov və S. Səfərov*

* Xuc kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edirlər.

*Xuc kənd camaatı vəkilləri:
A. Hacı Mustafa oğlu və
Heydər Əhməd oğlu*

* Bizi vəkil edən Sədan camaatı tərəfindən Azərbaycanın birinci Parlamanını ürəkdən təbrik edirik.

*Sədan camaat vəkilləri: Behbud
Əhməd oğlu və Səttar Eldar oğlu*

* Camaatın vəkaləti ilə birinci Azərbaycan Parlamanını təbrik edib, Parlamanında olan möhtərəm əzalara [üzvlərə] salam göndəririk.

*Yugin Əzir kənd camaat vəkilləri:
Çərkəs Şahbaz oğlu və
Süleyman Mustafa oğlu*

* Azərbaycanın birinci Parlamanının açılmasını ürəkdən təbrik edirik.

*Sərkərli kənd camaat vəkili:
Abbas Zal oğlu*

* Quba həbsxana məmurları Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib Azərbaycanın daimi surətdə davamını arzu edirlər.

Həbsxana müdiri: Şəfibəyov

Quba: Bugünkü gündə hüquqi-milliyə və miriyyəməzə [milli hüquqlarımıza və hökumət hüququmuza, suverenliyimizə] malik olacağımıza bir vasitə olan və çoxdan bəri həsrətlə gözlədiyimiz Azərbaycan Parlamanının

açılmasını Piral kənd camaatı tərəfindən səmimi-qəlblə təbrik edirik.

*Piral kənd cəmiyyəti tərəfindən:
Səfər bəy Əli oğlu və
Zeynal Özbək oğlu*

Quba: Bu gün kəndliləri hərcümərc və nizamsızlıqlardan mühafizə edəcək olan Məclisi-Məbusan açılır. Böylə bir tarixi günlə məsrur [şad] olaraq hörmətli əzalarına [üzvlərinə] salam göndəririz.

*Həbib kənd cəmiyyəti vəkilləri:
Qalabəy Ağabala oğlu və
Sədulla Məhəmmədkərim oğlu*

Quba: Bugünkü gündə milli hüquqi-milliyə və miriyyəməzi [milli hüquqlarımıza və hökumət hüququmuza, suverenliyimizə] təmin edəcək bir vasitə olan və çoxdan bəri həsrətlə gözlədiyimiz Azərbaycan Məclisi-Məbusanının açılmasını səmimi-qəlbdən Böyük Zixur kənd camaatı namından təbrik edirik.

*Böyük Zixur kəndi vəkilləri:
Qəhrəman Yüzbəy oğlu və
Qaraxan Qədəş oğlu*

Quba: Hacixur kəndi camaatı namından [adından] çoxdan bəri gözlədiyimiz Məclisi-Məbusanın açılmasını səmimi-qəlbdən təbrik edir və bununla milli hüquqa vasil olacağımıza inanırız.

*Hacixur camaat vəkilləri:
Məhəmmədəğa Azay oğlu və
Yusif İsmayıl oğlu*

Quba: Açıldığı gündən vətəndaşlıq hüququna erəcəyimizə etimad bəslədiyimiz Məclisi-Məbusan güşadını Həsənqala kənd cəmiyyəti namından səmimi-qəlblə təbrik edirik.

Hasənqala kənd cəmiyyəti vəkilləri:

*Eyvaz bəy Musa bəy oğlu və
Gülməhəmməd Samay bəy oğlu*

Quba: Hərcü-mərc və nizamsızlıqdan kəndliləri mühafizə edəcək Azərbaycan Məclisi-Məbusanı güşad edilir. Bugünkü günlə məsrur [şad] olaraq hörmətli əzalarına salam göndəririz.

Güz kənd camaat vəkilləri:

*Rəşid Mustafə oğlu və
Fərman Seyidəli oğlu*

Quba: Hərcü-mərc və nizamsızlıqdan kəndliləri himayə və mühafizə edəcək Azərbaycan Məclisi-Məbusanı güşad edilir. Bugünkü günlə məsrur olaraq hörmətli və möhtərəm əzalarına salam göndəririz.

Evli kənd camaat vəkilləri:

*Yusif Qoca oğlu və
Rza Məhəmmədəli oğlu*

Quba: Yasab kənd cəmiyyəti vəkilləri Azərbaycan Parlamanını təbrik edirlər.

Yasab kənd camaatı vəkilləri:

*Hacı Hidayət Ağaəli oğlu və
Cahangir Mürsəl oğlu*

Quba: Bu gün kəndliləri hərc-mərclikdən mühafizə edəcək Parlaman açılır. Bu tarixi günə şad olub

Parlamanın möhtərəm əzalarına salam göndəririk.

Avaran kənd camaatı vəkilləri:

*Molla Kamal Məhəmməd oğlu
və Yunis bəy Səfər oğlu*

Quba: Çoxdan bəri gözlədiyimiz arzu bu gün vücuda gəldi. Cavan Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib özümüzü xoşbəxt hesab etməklə bərabər, ümidvar oluruq ki, bizim sevgili Parlamanımız məqsədə çatmağımız üçün bizim qanuni hüququmuzun müdafiəsi yolunda heç bir mümaniət [manea] qarşısında dayanmayacaqdır.

Yaşasın Azərbaycan! Yaşasın Azərbaycan Parlamanı!

Tuğadən kənd camaatı vəkilləri:

*Müslüm Həniyəyev, Nuhbala
Filidənov, Mustafa Xələf oğlu
və Atabala Qədir oğlu*

Quba: Üçgün kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edirlər.

Kənd camaatı vəkilləri:

Baqi Bağırov və A. Səfixan oğlu

Quba: Qusar meşə məmurları vətənin tərəqqisi, hürriyyəti və istiqaliliyyəti rəhni olan Azərbaycan Parlamanını təbrik edirlər.

Vəkillər: Yesinov və Orucov

Quba: Zizik kənd camaatı vəkilləri Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edirlər.

Zizik kənd camaatı vəkilləri:
Muxtar Vəli oğlu və
A. Abbasəli oğlu

* Quba uyezdinin nahaq yerə mü-təzərrir olan [zərər çəkən] kəndliləri Azərbaycan Parlamanının açıldığı gü-nü bayram edib, Parlaman üzvlərinə səmimanə salam yetirirlər. Bu müəssi-sənin açılması ilə öz hüquqlarının öz-lərinə qaytarılacağına ümidvar olurlar.

Xudat camaat vəkilləri:
Heybət Mahmud oğlu və
Şəmsəddin Yusif oğlu

Quba: Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik edib, kəndlilərin tap-dalanmış hüquqlarını müdafiə edəcək Parlaman üzvlərinə salam göndəririk.

Köhnə Xudat camaat vəkilləri:
Mahmud əfəndi Hacı Abdulla əfəndi
oğlu və Qənbər bəy Xeyir bəy oğlu

Quba: Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbrik etməyə vəkil olub, kəndlilərin tapdalanmış hüquqlarını müdafiə edəcək Parlaman üzvlərinə salam göndəririk.

Xuran camaat vəkilləri:
Məhəmməd İlgi bəy oğlu
və Nurulla Oruc oğlu

Quba: Bu gün Azərbaycan kəndli-ləri Parlamanın açılması ilə öz haqla-rına nail olurlar. Azərbaycan Parlama-nının açılmasını ürəkdən təbrik edirik.

Çarix camaat vəkilləri:
Məşədi Kərim Xıdır oğlu və

Kərbəlayi Cəfər Manafoğlu

* Azərbaycanın birinci Parlamanını təbrik edib müsəlmanların xeyrini mühafizə edəcəyinə ümidvar oluruq.

Siyazan kənd camaatı vəkilləri:
Xəlil Fərzəli oğlu və
Daşdəmir Dəmir oğlu

* Azərbaycan Parlamanının açılma-sını eşidib birinci Parlamanımızı ürək-dən təbrik edirik. Yaşasın Azərbaycan!

Fındığın camaat vəkilləri: Fətulla
Nəsrulla oğlu və Mirbəy Zair oğlu

* Azərbaycanın birinci Parlamanını ürəkdən təbrik etməklə kəndimizi bəxtiyar ədd [hesab] edib, Allahın inayəti [köməyi] ilə məmləkətdə sülh və səlah [əmin-amanlıq] bərpa edil-cəyinə ümidvar oluruq.

Əlixanlı kənd camaat vəkilləri:
Hüseynağa Hüseyn oğlu
və Tacəddin Xeyri oğlu

* Gil camaatı vətəndaşları Azər-baycan Parlamanını ürəkdən təbrik edirlər.

Gil camaat vəkilləri:
Zəki Babaxan oğlu və
Soltanəhməd Ramazan oğlu

* Qafqaz Mütəəllimlərinin [Tələ-bələrinin] Mərkəzi Komitəsi; Bakı və Dairəsi İslam Mütəəllimlərinin ittifaqı səmimi-qəlblə gənc Azərbaycan Cüm-huriyyəti Parlamanı güşadını təbriklə, əsrlərdən bəri bəslədiyi amalına eriş-

məsinə müvəffəqiyyət diləyiriz. Biz mütəəllimlər var gənc qüvvələrimizi vətənimizin tərəqqi və hürriyyəti məbədi ədd [hesab] etdiyimiz Parlamanımıza təqdim edirik.

Bakı İttifaqi-Mütəəlimin

[Tələbələr İttifaqı] sədri:

Teymur Aslanov

Mərkəzi komitəsi tərəfindən:

Cəfər Cabbarzadə

Əmirhacıyandan: Əmirhacıyan kənd camaatı Azərbaycanın birinci Parlamanını təbrik edib, türk millətinin daimi surətdə nəşvünüma tapmasına [tərəqqi etməsinə] və Qafqaz millətləri ilə mehriban qonşuluq münasibəti bərpa ediləcəyinə ümidvar olur. Yaşasın Azərbaycan! Yaşasın Azərbaycan Parlamanı!

Əmirhacıyan kənd camaatı

vəkilləri: Ağa Bünyadov,

Məhəmməd Hüseyin Dadaşov,

Malik Rəhimov

Qeyri-müsəlman vətəndaşların təbrikləri

Gəncə: Azərbaycan Parlamanının açılmasını təbriklə, cavan Cümhuriyyətin ümum vətəndaşlarının hürriyyətini təmin edəcək dövlət əsasları quruluşu işlərində böyük müvəffəqiyyətlər dilərik.

*Gəncə quberniyası
almanlarının təşkilatı*

Quba: Parlaman güşadını səmimi-qəlbədən təbrik və təhniyyətlə təvəqqe edərək bizim təşəkkürümüzü bir ovuc erməniləri milli ədavətdən mühafizə və müdafiə etmiş olan Azərbaycan Hökumətinə yetirəsiniz.

Kilvar kənd cəmiyyəti

nümayəndələri:

Cavad Apresov, Avanes

Buklev, Krikor Qazaryans

Quba: Qusar qəsəbəsinin rus əhalisi, Azərbaycan Cümhuriyyətinin yeni müəssisəsini təbriklə əmin olur ki, ümum Cümhuriyyət vətəndaşlarının sərvət mənbəyi olan həyat və zəhmət Cümhuriyyət eşqinə asayış və mənfəətlə nəbəan edəcəkdir və xalq mədəniyyəti mənbəyi Parlaman, cavan Azərbaycan Cümhuriyyətini lazım gələn dərəcəyə yüksəldərək onu böyük Avropa cümhuriyyətləri sırasına qoyacaqdır.

Rus əhalisi vəkilləri:

Dombrovski, Çikovani,

Kolevalov, Solovyov

Quba: Azərbaycan Cümhuriyyəti üfüqündə tülu etmiş [doğmuş] olan günəşin həyatbəxş hərərəti ilə isinmiş və məsrur [şad] olmuş olan biz Quba yəhudiləri, Parlaman güşadı bayramını təbrik və təhniyyət edərək. Ümidvar oluruq ki, camaatın etimadına məzhər [nail] olan xalq nümayəndələri nur və ədalətə doğru getdikləri yollarında təsadüf oluna biləcək ümum maneələri dəf edəcəklər və bu nur, yəhudi

camaatını da işıqlandıracaqdır.

Quba yəhudi cəmiyyəti vəkilləri

Şəki: Erməni Milli Komitəsi Azərbaycan Parlamanının güşadını təbrik və təhniyətlə ümidvar olur ki, xalq nümayəndəliyi dəvəti ilə iki qonşu millətin ittifaq və müvafiqət [həmrəylik] ilə yaşaması ideyası feilən hasil olacaqdır. Komitə inanır ki, Azərbaycan millətlərinin səadəti ermənilərlə müsəlmanların doğma qardaş kimi mehriban yaşamalarındadır. Bir-birimizə qarşı ədavət və nizanın [ixtilafın] aşkarən mənasız olduğunu anlayaraq artıq əl-ələ verib millətlərin kəndi müqəddəratının kəndi əllərinə verilməsi əsası üzərinə cavan Azərbaycanın dövlət imarətini təmir etməlidirlər.

*Şəki Erməni Milli Komitəsi
sədri: Tumanyans*

AZƏRBAYCAN PARLAMANI ƏTRAFINDA

Rus əhalisinin Parlamanda iştirakı

Bakıdakı Slav-Rus Cəmiyyəti, Azərbaycan Şurayı-Milli rəisi namına bir məktub göndərib, Azərbaycan Parlamanına daxil olmağı qərara aldığını xəbər vermişdir. Azərbaycan Şurayı-Millisi kanuni-əvvəl [dekabrın] 5-ində vəqə olan iclasında Azərbaycan Parlamanında rus əhalisinə verilən 10 yerdən 5-inin Slav-Rus Cəmiyyəti nümayəndələrinə verilməsini qərara almışdır.

AZƏRBAYCAN VƏTƏNDAŞLARINA, ZƏHMƏTKƏŞ KÖYLÜLƏRƏ

Mübarizədə hüququnu alarsan!

Vətəndaşlar, dekabrın 7-də Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərində Azərbaycanın Parlamanı açılacaq.

Neçə il davam edib də axirüləmr [nəticədə] “Hamı millətlərə istiqlalyyət” şüarı ilə xitampəzir olan [sona çatan] aləmsümul [bütün dünyanı əhatə edən] Avropa müharibəsindən aldığı-mız təxribat və xəsarət mühitində, vətənimiz Azərbaycanda əbədi və əsasi qanun və tənzimat [tənzimləmələr] yapacağımız bu gün, bizim üçün daha da qiymətdar, daha da əziz bir gündür.

Kəndli qardaşlar, firqəmizin ən birinci şüarlarından ədd [hesab] olunan millətlər istiqlalyyətinin bu gün Avropada və Rusiyada geniş surətdə yürüdüldüyünə biz fəxr etməliyiz. Keçmişdə – dövrü-istibdadda təzyiqaq altında əzilən millətlər indi kəndi hüquqlarını tələb edib, müstəqil, hürri yaşamağa səy edirlər. Bu millətlər cərgəsində azərbaycanlılar da Rusiya inqilabi-kəbirinin [böyük inqilabının] səmərələrindən istifadə edib, öz istiqlalyyətlərini ümuma elan etdilər.

Kəndli qardaşlar! Siz kəndi həyatiməişətinizi, “torpaq və ixtiyar”ınızı müdafiəyə qalxışmalısınız. Bu da yaşadığınız Azərbaycan məmləkətinin müstəqil bir şəkli-idarə alması ilə olacaqdır. Azərbaycan kəndliləri hamıdan artıq əsarətdə və təzyiqaqda

yaşadıqları üçün kəndi Azərbaycanı üçün **istiqlaliyyət** tələb etməyə haqqı vardır. Bu gün hər məmləkətin öz dairəsində ancaq müstəqil bir surətdə müəyyən bir qanun qoyulub, hüquqa dəxi təcavüz edilməyəcəyinə Azərbaycan kəndliləri daha inanmışlardır.

Hal-hazırda Rusiyanın hər bir küncündə, hətta hər bir şəhərində böylə bəzi firqələr və yaxud şəxslər baş qaldırıb hökumət təşkil edir və Rusiyanı təcdid [bərpa] etmək arzusunda bulunur. Bu hökumətlərdən əsla xalqın xəbəri yoxdur. Azərbaycan kəndliləri bu hökumətlərə inanıb, heç özlərini ixtilal [hərc-mərclik] ağuşuna atmaq istəməyəcəklər. Azərbaycan kəndliləri özlərinə **istiqlaliyyət** tələb etdikdə, arxadaşları Rusiya kəndlisi və xalqından heç də üz çevirməyirlər. Biləks [əksinə], Rusiyada yaşayan kəndlilərin də kəndliləri üçün hürr və azad bir idarə qurmalarına mənəvi köməkdən çəkinməyəcəklər.

Kəndli qardaşlar!

Siz bu axır illər müddətində çox zəhmət çəkdiniz, yorulduunuz. İmdi isə yenidən mübarizəyi-həyata girişməlisiniz. Keçmişdəki nöqsanları bu gün düzəldiniz. Dünkü ədavəti bu gün qəlblərinizdən çıxarınız. Bu gün müttəhidən [birgə] **istiqlaliyyət** yolunda çalışsanız, yarın dinc yaşamanız təmin ediləcəkdir.

Bu gün hamı kəndlilər bunu düşü-nüb, bir nəfər kimi məmləkətimizdə **istiqlaliyyət**, “torpaq və ixtiyar” şüarını tutmalısınız. Kim qarşınıza çıxıb sizə

mane olarsa, hamınız ona qarşı qalxıb ciddi mübarizəyə girişməlisiniz. Bu uğurda mübarizənlə **istiqlaliyyət** və “torpaq və ixtiyar”a layiq olmağınızı aləmə bildirməlisiniz.

Yaşasın Azərbaycan istiqlaliyyəti!

Yaşasın Azərbaycan Məclisi-Məbusanı!

Yaşasın torpaq və ixtiyar!

Yaşasın Azərbaycan köylüləri!

Azərbaycan

İctimaiyyəni-İnqilabiyyəni Firqəsi
[Sosialist-İnqilabçılar Partiyası]

BAKI XƏBƏRLƏRİ

İngiltərə su nəqliyyat vəsaiti [vasitələri] idarəsi bütün mal göndərəcək zəvata [şəxslərə] elam edir [bildirir] ki, göndəriləcək mallar üçün məhəlli [yerli] gömrükxanadan vəsiqə alınmalıdır. Bundan sonra mallar göndərilə bilər. Bütün mallara gömrük vergisi baqi qalır. Fəqət, ərzaqdan gömrük alınmayacaqdır.

General Tomsonun cavabı

Britaniya Maliyyə şöbəsinin müdiri Bələdiyyə rəisi namına [adına] bu məzmununda bir məktub göndərmişdir:

“Mən sizin məktubunuzu təşrinisəninin [noyabrın] 27-sində aldım. Məlum edirəm ki, biz Bakıda Dövlət Bankı əmanət kassası və Ticarət Bankının açılmasına çalışırıq. Dövlət Bankı, siyasi əhvala baxmayaraq İngiltərə

kontrolu altında fəaliyyətə başlayacaqdır. Biz ehtimal edirik ki, bu işdə bizə hamı müavinətdə bulunacaqdır [kömək edəcəkdir].”

Gömrükxana idarəsində

İşbu günlərdə Balakən gömrükxanası müdiri tərəfindən alınmış məktuba Azərbaycan Gömrüyü müdiri Lopato cənabları böylə cavab göndərmişdir:

“Gömrükxana fəaliyyətlərini dayandırmaq mümkün deyildir. Əhaliyə məlum ediniz ki, gətiriləcək bəzzaziyyə [arşın malı, parça] və ərzağa gömrük vergisi ləğv edilmişdir. Böylə malları əcnəbiyə aparmamaqdan ötrü gömrük vergisi təyin edilmiş. Maliyyə Nəzarətinin göstərdiyinə məbni [əsasən] Daxiliyyə Nəzarəti və Zaqatal nahiyəsi müdirlərinə müraciət edirəm. Nəticə barəsində teleqrafən xəbər veriniz.”

Göndiriləcək mallara baxmaq barəsində Azərbaycan Gömrük müdiri Lopato cənabları su nəqliyyat vəsaiti müdiri mayor Braun cənabları ilə müsaibədə bulunmuşdur. Müşarileyh [adı çəkilən şəxs], bütün mallara baxmağa gömrük məmurunun ixtiyarı olmasını təsviblə [təsdiq edərək], bu barədə Port İdarəsinə məlumat göndərmişdir.

Ərzaq məsələsi

* Ərzaq naziri həzrətlərinin səfəri nəticəsi olaraq yarın şəhərimizə 30 vaqon taxıl gətiriləcəkdir. Əlavə, bu günlərdə Şamaxı qəzasından da taxıl

gözlənilir.

* Ərzaq Nəzarəti ilə Ukrayna nümayəndəliyi miyanında [arasında] nefti taxıla mübadilə etmək barəsində müzakirə [müzakirələr] davam edir.

Mərkəzi Ev Komitəsində

Mərkəzi Ev Komitəsi cənbindəki [nəzdindəki] İaşə Məntəqələri şöbəsi, Bələdiyyə İdarəsi cənbindəki Tibb və Hifzüssihhə [səhiyyə] şöbəsinə böylə bir kağız göndərilmişdir:

“Axır vaxtlarda başqa-başqa nöqtələrdən əksərən müsri [yoluxucu] xəstəliklərə düçar olmuş bir çox qaçqınlar, aclıq və başqa xəstəliklərdən zəif düşmüşlər vaporlarla [paroxodlarla] Bakıya gəlirlər. Şəhərdə müsri xəstəliklərin artması ehtimalı önünü almaqdan ötrü körpülərdə iaşə məntəqələri açmalıdır. Bələdiyyə İdarəsinin Tibb və Sihhiyyə şöbəsi, Bələdiyyə Məclisi Tibbiyyə Komiyonu ilə işbu barədə müzakirətdə bulunub, sizə təklif edir ki, öz nəzəriyyatınızı [təkliflərinizi, fikirlərinizi] təcili surətdə xəbər verəsiniz. Körpülərdə iaşə məntəqələri açmaq və yaxud başqa yerlərdən iaşə məntəqələrini körpülərə köçürmək barəsindəki bütün nəzəriyyatınızı Bələdiyyə İdarəsi cənbindəki [nəzdindəki] Tibb və Sihhiyyə şöbəsinə göndərəsiniz.”

Ev təşkilatlarının seçkiləri

Kanuni-əvvəlın (dekabrın) 8, 11 və 13-ündə iki, üç və dördüncü uçaştokda olan ev komitələri nümayəndələrinin ümumi iclası vaqe olub,

uçastok komitələrinə və Mərkəzi Ev Komitəsinə üzvlər intixab ediləcəkdir [seçiləcəkdir]: kanuni-əvvəlin 8-ində 3-üncü uçastok, 11-ində 2-nci uçastok və 13-ündə 4-üncü uçastok. Seçkilər hamısı Nikolayevski küçədə, Realni məktəbin binasında saat 4-də vaqə olacaqdır. Təyin edilən vaxtdan bir saat keçdikdən sonra iclas hər halda qanuni hesab ediləcəkdir. Məzkur [deyilən] iclaslarda iştirak etməkdən ötrü hər ev komitəsi öz ümumi iclasında bu qərar üzrə nümayəndə intixab etməlidir: Hər 50 nəfər bir nümayəndə seçməlidir. 50 nəfərdən 25 nəfərə qədər artıq olduğu halda bir nəfər dəxi intixab olunmalıdır. 50 nəfərdən az olsa da bir nəfər nümayəndə seçməlidir. Ev komitələri nümayəndələrə mandat verməlidir. Mandatsız nümayəndələr iclasa buraxılmayacaqlardır. Nümayəndə intixabında neçə nəfər iştirak etdiyi mandatda göstərməlidir. Uçastok komitələri seçkiləri ilə bərabər Mərkəzi Ev Komitəsinə də üzvlər intixab ediləcəkdir. Mərkəzi Ev Komitəsinə hər 10 min adama bir üzv seçiləcəkdir.

Müdir və baş mühərrir:
Ceyhun bəy Hacıbəyli

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Bakı, 7 kanuni-əvvəl

səh. 109. “Skeptisizm”: eramızdan əvvəl IV əsrin sonlarında meydana çıxan fəlsəfi cərəyan. Obyektiv gerçəkliyin dərk edilməsi imkanına şübhəylə yanaşır, varlıqlar və hadisələr haqqındakı biliklərin həmişə şübhəli olacağını önə sürür. Fəlsəfi skeptisizmdən başqa elmi, dini və s. skeptisizm də var. Gündəlik həyatda: hər şeydən şübhə etmə, qərarlız olma, tərəddüddə qalma mənasında işlədilir.

Tarixi günümüz

səh. 110. “2 rəbiüləvvəl 1337”: Burada tarix, hicri təqvimlə göstərilmişdir; miladi təqvimlə 7 dekabr 1918-ci ilə uyğundur.

Parlamandan nə tələb olunur?

səh. 114. “5) Əhalinin bu gün əhvali-sihhiyyəsi...”: Qəzetdə, bu abzasın qabığında “5)” nömrəsi yaddan çıxmışdır.

“Prometey”

səh. 115. “Zira bir ölkənin tərəqqisi üçün xidmət edən amillər...”: qəzetdə “amillər” yerinə “alimlər” getmişdir.

Təbrik: Azərbaycan Məclisi-Məbusanı güşadı münasibətilə...

səh. 118. “Qubernator: Vəkilov”: İbrahim ağa Vəkilov nəzərdə tutulur.

səh. 119. “Söhüb camaatının müvəkili...”: qəzetdə, rusca “Сөрһөб” yazılışının hərfi qarşılığı olaraq – “Syoqyub” kimi getmişdir.

səh. 120. “Suqub kənd camaatı vəkilləri...”: Qubanın Söhüb kəndi nəzərdə tutulur. Söhüb kəndinin təbrik teleqramı iki dəfə çap edilmişdir. Birinci teleqramda kəndin adı “Syoqyub”, ikinci teleqramda

“Suqub” kimi getmişdir.

“Mucuq kənd camaatı vəkilləri...”: Mucuq kəndinin adı qəzetdə təhrif edilmiş formada, “Myuguc” kimi getmişdir.

səh. 121. “Talabı camaatının vəkilləri...”: Talabı kəndinin adı qəzetdə “Talıblı” kimi getmişdir.

səh. 122. “Sərkərli kənd camaat vəkilli...”: Sərkərli kəndinin adı qəzetdə “Zərgərli” kimi getmişdir.

**Azərbaycan vətəndaşlarına,
zəhmətkeş köylülərə!**

səh. 127. Qəzetdə “istiqlaliyyət” sözləri və yazının axırındakı dörd cümləsi tünd rənglə vurğulanmışdır.

Bakı xəbərləri: Ərzaq məsələsi

səh. 128. “Ərzaq naziri həzrətlərinin...”: o dövrdə Ərzaq naziri vəzifəsini Nəsib bəy Yusifbəyli ifa edirdi.